

Galgehøjen I Lervad

Horne Herred

Foto 2016

**Som fra 1200 – 1750 gemmer på mange glemte
skæbner**

GALGEHØJEN I LERVAD

Lige her på sognegrænsen til Tistrup ligger på den vestlige side af sognegrænsen i skovbevoksningen "Galgehøjen" som i fordoms tid gjorde plads for at eksekvere datidens dødsdomme, som her blev udført ved hængning.

For et par generationer siden ville blot tanken om at færdes på Galgeheden i Lervad ved nattetide være forbunden med gys og uhygge. Her på heden lå Galgehøjen. Horne Herreds rettersted. De gamle i sognet har kunnet berette, at der øverst på højen er gravet en svær bjælke op. I fordoms dage stod her en galge.

Man mener at galgerne begyndte at rejse sig på højene omkring 1200-tallet. I Jydske lov fra 1241 omtales, hvad en tyv kan hænges for. Har han stjålet koster til en halv marks værdi (svarende til en halv okse) eller mere, kan han hænges uden dom. Alene hans gerning har dømt ham. Med loven blev det kongemagten, som skulle sørge for, at folk fik deres ret. Henrettelserne ved hængning sluttede omkring 1750. Herefter var det alene ved halshugning ved skarpretterne eller bødlen, som han kaldtes i ældre tid. I gennem årene var sværdet det mest brugte redskab til henrettelserne. Øksen blev først taget i brug fra begyndelsen af 1700-tallet.

Det var især de dårligst stillede i samfundet, tjenestefolk, tjenestekarle og tjenestepiger, som endte på galgehøjen. Mændene blev især dømt for tyveri og vold og især helt unge kvinder blev dømt for barnemord, forstået som barnefødsel i dølgsmål og efterfølgende ombringelse af det nyfødte barn.

Et særligt uhyggeligt kapitel ved retterstedernes historie er de bålstraffe, som blev eksekveret fra midt i 1500-tallet til sidst i 1600-tallet. Det var især kvinderne, som blev anklaget og dømt som heks for trolddom.

Henrettelserne har altid tiltrukket mange tilskuere. Deres tilstedeværelse var hele ideen med ceremonien. Det skulle virke som skræk og advarsel, samtidig med at retfærdigheden skete fyldest. F.eks. kunne skolebørn blive udkommanderet til at overvære hængningen. Ofte var mængden af tilskuere så stor, at det var nødvendigt med mænd til at slå kreds om retterstedet.

Den dømte blev fulgt til retterstedet af en præst, som også skulle medvirke, når den dømte førtes ud til straffen. Ofte holdt han en tale både til tilskuerne samt til den dømte. Derfor stammer de fleste beretninger om henrettelser også fra præsterne.

Den hængte blev ofte hængende til vedkommende faldt ned af sig selv, hvorefter vedkommende blev begravet ved simpel nedkuling af liget ved galgehøjen. Det var en del af straffen.

Galgehøjen har på toppen en lille forsænkning hvor galgen stod. Den sidste dødsdom i Danmark blev fuldbyrdet i 1892. Dødsstraffen blev afskaffet i 1930. Efter 2. verdenskrig blev dødsstraffen dog midlertidigt genindført.

Men de ligger der endnu, galgehøjene. Som et fjernt minde om retterstedernes gru og uhygge. Og om glemte skæbner.

Skrevet af Kurt Vig Nielsen

Kilde bl.a.: Niels H. Kragh-Nielsen: Galgehøj og rettersted.

Salomon Frifelt skriver følgende i sin beretning om Manden på Galgeheden.

Når Drengene i Bounum Skole rigtig ville drille og ærte hinanden, så sagde de gerne: "Du ska nok op o æ Gallehie o bue!" (Du skal nok op på Galgeheden at bo)

Når det var sagt, var der ikke langt til Næverne, for det var en Tort, man nødig lod sidde på sig u hævnet.

"Æ Gallehie" var yderst i Sognet over med Tistrup Skel, en nøgen Lyngbakke op over Hede, Moser og Ødemark, og her på Bakken lige i Sogneskellet mellem Tistrup og Horne lå "æ Gallehyw". (Galgehøjen) Om den vidste man, at her stod i fordums Dage en Galge.

-Uha! Det var grumt at tænke sig – Og det skulle nok sæde, for gamle Folk kunde berette om, at der øverst oppe i Højen var gravet en stor Pæl op som Enden af en svær Bjælke.

Galgen! Uf føj! – Man fornå det som et kriblende Gys langs Rygraden blot ved Tanken om at færdes over Galgeheden ved Nattetid – Fortidig Uhygge og mange Slægtleds Gru lå ligesom og lurede her ude på det øde Sted.

Og at ønske én herud at bo, var blandt Drengene en udsøgt Forhåelse, som voldte mange slagsmål.

Redigeret af Leif Sønderkov oktober 2017.